

Univerza za tretje življenjsko obdobje **32** let

Podoba iz filma Nalezljivo veselje - pred rdečo zaveso Meta Žgur o projektu CINAGE

**Nalezljivo veselje Bojane Žokalj Jesih na Srebrnem zaslonu, festivalu generacij
Frankfurt, 12. oktober 2015**

Delavnica CINAGE, spremljevalni dogodek festivala, je potekala za udeležence iz več kot deset evropskih držav. Rezultate projekta CINAGE je moč uporabljati v izobraževanju starejših, v medgeneracijskih praksah, v domovih starejših za izobraževanje osebja in drugod. Film Nalezljivo veselje je bil predfilm ob odprtju festivala generacij. Kadar je izobraževanje starejših družbeno angažirano, ima veliko moč, ki ne ugasne ob koncu projekta. Sledi sestanek v Bruslju. In vendar se vrti. (Vir: Meta Žgur)

Več: <http://www.festival-generationen.de/english.php>

**Ustanovljena je bila delovna skupina za zagovorništvo
Ljubljana, 3. november 2015**

Študentke UTŽO Ljubljana (Mirjam Bevc Peressutti, Danica Markovič, Jasna Bačac) in predsednice UTŽO Velenje (Marija Vrtačnik), UTŽO Ilirska Bistrica (Nevenska Tomšič), UTŽO Škofja Loka (Borjana Koželj), UTŽO Radovljica (Mateja Rozman Amon) sestavljajo jedro nove delovne skupine Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Njihova naloga bo med drugim dajanje in oblikovanje pobud za boljši položaj izobraževanja in starejših ter vzdrževanje stika z odločevalci. Odločitev je bila ena od sprejetih na letnem zboru Društva za ITŽO.

Vino, kruh ter okus Donave, nov prostovoljski evropski projekt Ulm, Ljubljana, oktober 2015

K sodelovanju vabimo srednje šole, ki vzgajajo prihodnje peke in univerze za tretje življenjsko obdobje iz Obdonavske regije. Tema se zdi preprosta, namenoma, zato, da se v projekt lahko vključimo vsi in vsak na svoj način. Slovensko UTŽO zanimajo zgodbe mladih in starejših v povezavi z vinom in s kruhom. Pitje vina, uživanje kruha sta prijetni dejavnosti, pogovor o njima tudi. Ta je del nesnovne kulturne dediščine. Cilji projekta: zbiranje in primerjava zgodb mladih in starejših, preučevanje ustreznega jezika preteklosti in sedanjosti, povezovanje mladih in starejših, zbiranje receptov in preizkušanje.

Nova spletna stran UTŽO Grosuplje, obiščite jo Grosuplje, november 2015

Staro spletno stran UTŽO Grosuplje, plod dela študentov, je v dveh letih obiskalo nad 100 000 ljudi. Vsebine nove sledijo temu, kar je obiskovalcem že znano: aktualne novice, delo posameznih študijskih krožkov. Da bi stran postala še bolj njihova, vabijo vse, da jo pomagajo oblikovati z zanimivimi vsebinami. Stran bodo še naprej urejali *Marija Samec*, *Ivo Puhar* in *Vida Curk*.

Več: <http://www.utzog.si/>

Nova UTŽO v Brežicah. Izhajali bodo iz kulturnih, naravnih, človeških danosti Brežice, 20. oktober 2015

Na dan, ko so se v okolico Brežic zgrinjale množice premočenih, utrujenih, žejnih in lačnih beguncev, so članice upravnega odbora UTŽO Brežice in predsednica *Lilijana Žiroš* dokazale, da so priprave za novo UTŽO, Društvo Modra sova, bile uspešne. Dobro povezana skupina prostovoljk je sprejela statut društva, z le nekaj popravki. Potrjen je bil logotip in študijski program za leto 2015 /16. Radi bi čim tesneje sodelovali z drugimi društvi in ustanovami v občini, kot samostojen socialni subjekt prevzemali v občini tudi odgovornost za posamezne naloge. Prihodnost društvu zagotavljajo tudi podpora Mestne knjižnice, župan in podžupanja. Pri razvoju UTŽO Brežice bodo izhajali iz kulturnih in naravnih danosti občine in prebivalcev. Sestanka sta se udeležila predsednica mreže Slovenska UTŽO *Ana Krajnc* in vodja računalniškega izobraževanja *Robert Mlakar*. Upravni odbor je Ano Krajnc imenoval za

častno članico. (Vir: Ana Krajnc)

Za medkulturnost in boljše sožitje

Ljubljana, 3. november 2015

Sredi razmaha globalizacije geografske meje postajajo neresnične. Ostaja pa drugačna meja, ki je subtilnejša, bolj temeljna, ki je včasih ne poznamo, ali jo puščamo vnemar. To je meja, ki jo med nas postavlja različnost naših kultur. Vsebine, ki nam približajo kulturo pribežnikov (drugačnost, ki jo bolje poznamo, nas ne plaši), so v svoje programe vnesli različni mentorji UTŽO Ljubljana. *Izr. prof. dr. Jernej Zupančič* obravnava vzroke in posledice za nastanek kriznih območij, *dr. Damir Josipovič* se ukvarja z demografskimi vprašanji, *dr. Boštjan Plut* z zgodovino in civilizacijami Bližnjega vzhoda. *Dr. Dušana Findeisen* v študijski skupini angleškega jezika obravnava vprašanje pribežnikov skozi modificirano besedilo povzetka misli Slavoj Žižka. Žižek uporabi teorijo umiranja Elisabeth Kübler Ross, da prikaže evolucijo našega odnosa do pribežnikov: zanikanje, jeza in ogroženost, pogajanje. Pove, da manjka zadnja faza, sprejetje, oziroma vseevropski načrt za integracijo beguncev in jasna pravila sožitja. Poudari, da so pribežniki cena, ki jo oni in mi vsi plačujemo za svetovni kapitalizem, intervencije v zvezi z njim, nove oblike suženjstva, podnebne spremembe.

Lučka Šiçarov: Otok Lampedusa

Tisoč in ena noč keramičarke in mentorice Lučke Šiçarov v Kulturnem centru Vrhnika

Iz spremne besede dr. Mirjam Milharčič Hladnik k razstavi: "Keramičarka *Lučka Šiçarov* svoje razumevanje zgodovinskih in sodobnih poti migrantov in migrantk iz naših krajev v svet in iz sveta k nam izraža s tortami. [...] Torte so simbol udobja in obilja, dobrega in lepega življenja, varnosti in sreče, družine in veselja, po katerih hrepenimo vsi ljudje. To hrepenenje poganja migracije skozi celotno zgodovino človeštva. Migracij ne morejo ustaviti zidovi, žice in razburkana morja, zaprte meje

in negostoljubne politike. [...]

Raziskave o produktivnosti starejših ali kdaj si nadeti plašč in oditi v pokoj

Pariz, 2010

Raziskave o produktivnosti starejših (industrija, trgovina, storitve) kažejo, da starejšim izkušnje lahko pomagajo, da se njihova produktivnost po 60-tem letu poveča. Pa vendar se zaposljivost (usklajenost osebnih lastnosti s trgom dela) starejših navadno zmanjša zaradi zunanjih vzrokov (diskriminacija ob zaposlovanju, višje plačilo, višji strošek odpuščanja). To so pokazali odgovori na vprašanja: Povejte kaj o starejših pri vas? Kako opredeljujete starejšega delavca? Koliko jih imate? Kakšna delovna mesta zasedajo? Imate namen zaposlovati starejše? Se vam zdi prav, da so starejši delavci bolj ščiteni? Kaj so prednosti/slabosti starejših? Kako izboljšati vrednost starejših na trgu dela? Odgovore na vprašanja je raziskovalec pospremil z opazovanjem obnašanja sogovornika: agresivnost, formalnost, mirnost. V različnih dejavnostih je človek starejši pri različnih letih. Starejši so tisti, ki so telesno prizadeti. Starejši so tisti, ki so v pokoju. Starejši so vir, so kultura, so znanje, so kvalificiranost, so miselno stanje. (Vir: Pierre Besnard)

Hommage Mariji Debelak

Ljubljana, september 2015

Kot študentka se je pridružila UTŽO Ljubljana pred tridesetimi leti. Njena pot je zgodba o ljubezni in nesreči, ki jo je doživela kot dekle, o mučni rehabilitaciji ter vzponu ob pomoči izobraževanja. Svoj smisel za življenje v skupini je Marija Debelak vgradila v vlogo animatorice v francoski študijski skupini. V času nastajanja Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje je v francoščini spremljala dogajanja po svetu, prevajala vredne članke, se spoprijateljila z *Ano Mlakar*, predavateljico na AGRFT in mentorico študijskega krožka Zvočna podoba slovenske besede. Prevedla je dve zbirki Aninih pesmi *Nežno moči zvezdni dež pričakovanja*, *A duša je mlada* in bila med prvimi nagrajenci Andragoškega centra Slovenije. Spominjamo se je, radi, in s spoštovanjem.

Več: <https://www.youtube.com/watch?v=VgrYA2Yc4JI>

Henri Lebasque: Fant pri branju, 19. st.

Kaj odgovoriti tistim, ki se čudijo, da se pri svojih letih izobražujete

London, 2015

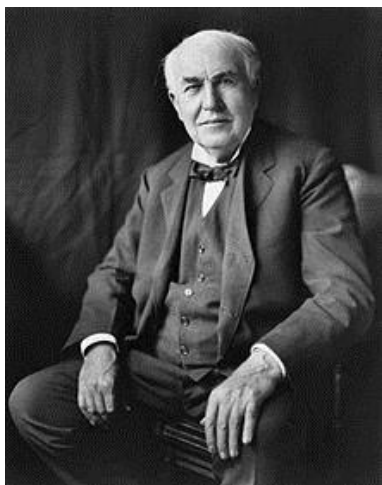
Glavni dobitek izobraževanja ni zaposlitev, marveč za življenje bolj usposobljen človek. Če se pripravljamo za službo, usvajamo poznano znanje (usposabljanje), ki zastari, še preden prispemo na delovno mesto. Z izobraževanjem pa večamo zmožnosti za življenje, saj odkrivamo nepoznano. Več: prof. Amos Witztum: https://www.youtube.com/watch?v=Lq4HXW_JYd4

Ana Krajnc in Inštitut UTŽO za disleksijo v oddaji med Štirimi stenami Ljubljana, 19. oktober 2015

Prof. dr. Ana Krajnc je v oddaji Med štirimi stenami predstavila pojav, ki ga obravnavamo na Inštitutu za disleksijo v okviru Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Dislektiki ne vedo, kako računajo. Branje povzroča težave, ker ne vidijo črk. Črne črke na belem papirju bleščijo. Dislektik ne misli le po liniji vzrok-posledica, marveč misli zvezdasto, ustvarjalno. Šola s preveč pravili uničuje učence z disleksijo.

Več: <http://radioprvi.rtvsl.si/2015/10/disleksija/>

Thomas Alva Edison, izumitelj

Z Enajsto šolo v knjigarni v novo študijsko leto. Disleksija med genialnostjo ... Ljubljana, 3. november 2015

Bili so polnoštevilni, prišli so tisti vedoželjni in tisti prepričani. Prišli so, da bi razumeli svoje vnuke, otroke ali sebe. Povedali so svoje, zvečine uspešne zgodbe, a izpovedali so tudi grenkobo, ker so bili ničkolikokrat zavrženi, nerazumljeni, ker so pritiskali na njih, jih silili, da pišejo z desno, medtem, ko so bili levičarji itd. Ali pa, kot starši so verjeli učiteljem, da so njihovi otroci leni, raztreseni, da nočejo brati, niso se postavili v bran svojim otrokom z disleksijo. Niso vedeli, da gre za disleksijo. A otroci so kljub temu postali arhitekti, igralci, doktorji znanosti na področju informatike, elektrotehnike, kemije, industrijski oblikovalci, slikarji, novinarji, svetovalci v japonski avtomobilski industriji. Niso pa pozabili omeniti, da dislektiki lahko tudi končajo v zaporu (40 % zapornikov je dislektikov) ali kot nezaposleni in funkcionalno nepismeni, vse zaradi okolja, ki jih ne sprejme, ker nimajo nikogar, ki bi jih podprl. Ker

jih, otroke, okolje ni razumelo, ker so bili moteči, ker so bili drugačni, so jih silili v »pomožno šolo« ali iz šole. Tako kot Edisona. Zgodbo je povedala Ljubica Kosmač, izvršna direktorica Inštituta za disleksijo pri Slovenski UTŽO. Nekega dne je Edisonova mama iz šole prejela pismo, ki se je glasilo: »Vaš otrok je zaostal. Naj ostane doma. Sami se učite z njim.« Edison, ki sam ni mogel brati, je vprašal, kaj piše v pismu. Občutljiva mati je dejala: »Vaš sin je genialen, naj ostane doma, učite se z njim, mi mu nimamo več kaj ponuditi.« Občinstvo je tudi popisalo nekatere svoje izjemne učne strategije, vredno bi jih bilo zapisati. Pred temi izpovedmi je *prof. dr. Ana Krajnc* imela uvodno predavanje o disleksiji in skotopični občutljivosti. Enajsta šola v knjigarni je plod programskega sodelovanja Slovenske UTŽO in ljubljanske knjigarne Konzorcij.

Peter Opeka in Evropsko leto razvoja na konferenci CMEPIUS

Brdo pri Kranju, 21. oktober 2015

Konference CMEPIUS sta se udeležili *Dušana Findeisen* in *Tamara Jare*. Spoznanja? Oblast mora ostati polno odgovorna državljanom (pravno in socialno državo je treba dejavno ohranjati!). Izobraževanje ni edino zdravilo za vse, za ekonomijo nedvomno ni, kajti Madagaskar ima univerzo, proizvaja diplomirane mlade ljudi, a zaradi splošne nerazvitosti in amoralnega familiarizma ter nenadzorovane globalizacije jih gospodarstvo ne more vsrkati vase. Animator popravlja družbene krivice, mora imeti moč, da se istoveti s "projektom", se odziva na ljudi, uvaja dejavnosti, ki jih povezujejo. Mora nenehno osebno rasti, biti dobro izobražen, se boriti, iti proti toku, kajti družbene spremembe nastajajo počasi. Podobno tudi izobraževanje starejših nastane iz družbenih razlogov, zato mora vzporedno spreminjati družbo, miselnost politikov, strokovnjakov, javnosti, zagovarjati starejše, prinašati inovativne spremembe.

Nočni pogled na katedralo v Ulmu. Foto: Dušana Findeisen

Razmišljanja na rob ... Je begunska kriza cena za globalni kapitalizem?

Ulm, 28. oktober 2015

Konference *Skupna dediščina-skupna prihodnost* v Ulmu ali Participation Day v podporo ciljem Obdonavske strategije (EUSDR), kjer je Dušana Findeisen moderirala delovno skupino *Vseživljenjsko učenje v individualno dobro in dobro skupnosti*, smo se udeležili v imenu Slovenske UTŽO in Evropskega združenja DANET. Zanimiva je bila predstavitev široke (iz oči v oči in drugače, z več tisoč državljani) konzultacije ministrov z državljani za pripravo razvojne strategije Latvije 2003 (Prof. Roberts Killis). Iz neformalnih pogovorov z *Giselo Erler*, državno svetovalko za civilno družbo in sodelovanje vlade Baden- Württemberg, povzemamo: Evropa je na eksistenčni preizkušnji, državljani ne zaupajo vladam, da bodo kompetentno reševale vprašanje beguncev. Potrebna je strategija vključevanja za

nadaljnjih deset let in takojšnja vključitev otrok v šolanje, tako kot na Švedskem! Begunska kriza je cena za globalni kapitalizem, podnebne spremembe, nove oblike suženjstva in s tem povezane intervencije. Tako kot v najbogatejši nemški deželi Baden-Württemberg je potrebno tudi drugod ustanoviti komisije, ki delujejo kot posrednice (prevajalke miselnih konceptov) med lokalno oblastjo in civilnimi organizacijami.

Srečali so se v kavarnici popravil

Kaj ima UTŽO skupnega s krožnim gospodarstvom in kavarnicami popravil Brdo pri Kranju, 3. november 2015

Udeležili smo se konference o krožnem gospodarstvu v organizaciji Ministrstva za okolje in prostor ter društva Ekologi brez meja. Krožno gospodarstvo ne pomeni le recikliranja, marveč tudi osveščeno nakupovanje. Pritegnila nas je avstrijska zamisel verige kavarnic popravil (Repair Cafes). Imate pokvarjeno napravo? Prinesete jo v kavarnico. Skupaj z vami jo tam bolj ali manj tehnično izobraženi prostovoljci skušajo popraviti. Kaj ljudje prinašajo, ob vnaprej določeni uri in dnevu, v kavarnico popravil? Tablice, pametne telefone, majhne televizijske aparate, kavne mlinčke. Aparate, ki se jih da prinesiti v roki. Prinesejo tudi dodatno opremo: kable, CD-je, DVD-je. UTŽO vidi še drugačne možnosti v teh kavarnicah: razvoj izobraževalnih programov in prakse ter poudarek na recipročnem učenju, pa tudi ponovno uvedbo svojih programov za pametno trošenje. (Vir: Tamara Jare)

Napovedujemo, vabimo

10. november ob 17.00, Slovensko mladinsko gledališče, Vilharjeva 11, Ljubljana

Srce na dlani, prva predstava v abonmaju Gledališče ob petih

11. november, ob 9.00, Ljubljana, Poljanska 6, dvorana. **Posvet in Svet mreže Slovenska UTŽO**

18. november ob 10.00, Poljanska 6, dvorana. **Prvo izobraževalno srečanje v ciklu Znanje za varno vožnjo in udeležbo v prometu.** Sodelovanje Slovenske UTŽO in Javne agencije RS za varnost v prometu.

24. november ob 10.00, kino Komuna, Cankarjeva 1, Ljubljana. **Srečamo se v kinu ob filmski predstavi Povratne steklenice Jana Svěra.**

25. november ob 15.00, Kinodvor, Kolodvorska 13, Ljubljana. **Filmska srečanja ob kavi. Ogled filma Locke Stevena Knighta.**

Širimo obzorja, združujemo ljudi
Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Če besedilo ni oblikovano in slik ne vidite, pritisnite na Pogled ali View in nato HTML.

Spletne novice slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje ureja Dušana Findeisen.

Če novic ne želite več prejemati, to sporočite na naslov univerza3@siol.net